

5

SPEERPUNTEN VOOR DE VERKIEZINGSPROGRAMMA'S

Je bent mantelzorg, je wordt het of je hebt mantelzorg nodig. Mantelzorg is iets van alle leeftijden. Jongeren zijn vaak mantelzorg als een gezinslid chronisch ziek is, ouders van kinderen met een beperking zijn mantelzorg, of je zorgt voor je partner of (schoon-) ouders.

Mensen zorgen graag voor elkaar. Veel mantelzorgers ervaren daarbij weinig problemen. Echter ongeveer 10% van de mantelzorgers voelt zich zwaar belast. Dit zijn mantelzorgers die hulp nodig hebben omdat ze het zelf niet goed redden. En vaak ook niet weten waar en hoe zij aan hulp kunnen komen. Een gemeente heeft de mogelijkheden om mantelzorgers te ondersteunen. Met onderstaande speerpunten kunt u als politieke partij invulling geven aan uw verkiezingsprogramma, om zo mantelzorgers in uw gemeente te versterken en te ondersteunen.

1

MANTELZORGWAARDERING, ERKENNING VAN DE ZORG VOOR EEN NAASTE

Uw gemeente laat met de mantelzorgwaardering zien dat zij de bijdrage van mantelzorgers belangrijk vindt. Ook is het een middel om mantelzorgers in beeld te krijgen. Uw gemeente kan hen dan vroegtijdig informeren over mantelzorgondersteuning, en daarmee het risico op overbelasting tegengaan.

- Mantelzorgers ontvangen de waardering het liefst in de vorm van een financiële bijdrage (62%) of een cadeaubon (14%).
- 81% van de mantelzorgers woont in dezelfde gemeente als de zorgvrager, in 19% van de gevallen geeft een mantelzorg (ook) zorg in een andere gemeente (NMP, 2016).

- ! Als mantelzorgers betrokken worden bij het opstellen en evalueren van mantelzorgwaardering, voelen zij zich eerder erkend en gewaardeerd. Ook ontstaat een grotere kans op een passende vorm van waardering. Een denktank of lokaal mantelzorgpanel is hiervoor geschikt.
- ! Samenwerking tussen gemeente, steunpunt mantelzorg, sociaal wijkteam en andere vindplaatsen vergroot het aantal mantelzorgers dat bereikt wordt met mantelzorgwaardering.
- ! Niet iedereen voelt zich aangesproken als 'mantelzorg'. Men is de dochter, zoon, ouder, grootouder of vriend(in) die voor zijn naaste zorgt. Dat is iets om in de communicatie rekening mee te houden.

2

KEUKENTAFELGESPREK, OOK ALTIJD AANDACHT VOOR MANTELZORGERS

Zijn in uw gemeente mantelzorgers ook aanwezig bij het keukentafelgesprek? Worden zij geïnformeerd over hun rechten en plichten? Mantelzorgers en zorgvrager hebben een unieke relatie. Het keukentafelgesprek is hét moment om gezamenlijk te komen tot een duurzaam ondersteuningsaanbod. Passend bij de zorgvrager, passend bij zijn netwerk en passend bij de gemeente.

- De helft van de mantelzorgers is betrokken geweest bij het keukentafelgesprek van hun naaste.
- 34% geeft aan dat er onvoldoende rekening is gehouden met hun wensen (NMP, 2017).

- ! Het nadrukkelijk uitnodigen en informeren van mantelzorgers voor het keukentafelgesprek draagt bij aan een beter en gelijkwaardig gesprek tussen zorgvrager, mantelzorg en hulpverlener.
- ! Deskundigheidsbevordering van gespreksvoerders van het keukentafelgesprek zorgt voor het beter herkennen van (potentieel) overbelaste mantelzorgers.
- ! Expliciet informeren van mantelzorgers over bij wie en waar zij terecht kunnen voor mogelijke ondersteuning vermindert het risico op overbelasting.

3

ONAFHANKELIJKE CLIËNTONDERSTEUNING, WEGWIJZER IN DE WIRWAR VAN REGELS

Voor mantelzorgers die het lastig vinden hun weg in zorg en ondersteuning te vinden kan gratis cliëntondersteuning een belangrijke steun in de rug zijn. Een cliëntondersteuner informeert, adviseert en begeleidt. Deze ondersteuning wordt vaak verzorgd door MEE, Zorgbelang, een mantelzorgmakelaar of een lokale (vrijwilligers-) organisatie. Veel mantelzorgers worden door hun gemeente niet geïnformeerd over deze mogelijkheid.

- 41% van de mantelzorgers vindt het ingewikkeld om zorg en ondersteuning te regelen. (Patiëntenfederatie Nederland, 2017)
- Eén op de drie cliëntorganisaties is van mening dat cliëntondersteuning onvoldoende toegankelijk en makkelijk te bereiken is.

- ! Mantelzorgers zijn beter in staat voor zichzelf op te komen wanneer zij ondersteund worden door een cliëntondersteuner.
- ! 'Warm doorverwijzen' van mantelzorgers met dreigende overbelasting door beroepskrachten naar (cliënt)ondersteuning kan veel ellende voorkomen.
- ! Passende cliëntondersteuning vraagt om een gevarieerd aanbod in deskundigheid. Een ouder van een kind met beperkingen komt andere vraagstukken tegen dan de partner van iemand die dementerend is.

4

VERVANGENDE ZORG (RESPIJTZORG), EEN BROODNODIGE ADEMPAUZE

Mantelzorg kan jarenlang duren. Respijtzorg is tijdelijke vervangende zorg door familie, vrienden, vrijwilligers of een voorziening zoals dagopvang, logeeropvang of vakantieopvang. Mantelzorgers ervaren hierdoor een 'adempauze' om de zorg beter vol te houden. Vervangende zorg heeft pas effect als de voorziening past bij zowel de mantelzorg als de zorgvrager, regelmatig gebruikt wordt en de kwaliteit voelbaar is (Expertisecentrum Mantelzorg, 2015).

- Bijna de helft van de mantelzorgers weet niet óf zij de zorg in acute situaties kunnen overdragen, dit verhoogt de belasting die zij ervaren.
- 70% van de mantelzorgers denkt in de toekomst gebruik te maken van respijtzorg.
- Mantelzorgers kennen de mogelijkheden van respijtzorg onvoldoende (20%) en ondervinden regedruk bij het vinden vervangende zorg (17%) (NMP, 2016).

- ! Voor mantelzorgers is de beschikbaarheid van acute vervanging van henzelf in noodgevallen al een hele zorg minder. Een lokale of regionale crisisdienst is nodig.
- ! Het regelen van vervangende zorg en onduidelijkheid over het aanbod zorgt voor een extra belasting voor mantelzorgers. Ze zien er op voorhand vanaf. Een mantelzorgmakelaar of mantelzorgconsulent, die hen regelwerk uit handen neemt, biedt een oplossing.
- ! Sociale netwerkcoaches kunnen een rol spelen bij het vergroten van de mogelijkheden om steun en hulp te vragen én vraagverlegenheid te overwinnen.

5

INTEGRALE ONDERSTEUNING, GEMEENTE ALS REGISSEUR

Mantelzorg is overal en van iedereen. Mantelzorg is niet alleen een aandachtspunt in de Wmo en Jeugdwet. Zij hebben ook van doen met regels bij wonen, werk, uitkeringen en parkeren. Denk aan urgentie als mensen dichterbij elkaar willen gaan wonen om voor elkaar te zorgen of aan een vrijstelling 'tegenprestatie in de bijstand'. Mantelzorgondersteuning vraagt om een regisseur die integrale oplossingen voor individuele situaties voor elkaar krijgt.

- Mantelzorgers zijn gemiddeld 3 uur per week kwijt aan indirecte zorgtaken.
- Mantelzorgers die problemen ervaren bij het uitvoeren van deze indirecte zorgtaken, ervaren 2 keer zoveel overbelasting als de groep die het wel lukt deze taken te doen (NMP, 2016).

- ! Het stimuleren van mantelzorgvriendelijk woonbeleid, bijvoorbeeld versoepelen van regels, een blijverslening of urgentiebeleid, draagt bij aan ondersteuning van mantelzorgers.
- ! Door het sturen op mantelzorgvriendelijke werkgevers in uw gemeente maakt u het combineren van werk en mantelzorg makkelijker.
- ! Het afsluiten van een mantelzorgconvenant draagt bij aan structurele lokale samenwerking om mantelzorgers beter te waarderen en te ondersteunen.

Wilt u meer informatie over onze standpunten en het opnemen hiervan in uw verkiezingsprogramma? Neem contact op met een van de adviseurs van Mezzo via advies@mezzo.nl of **030-659 22 22**.